

Úřad pro mezinárodněprávní
ochranu dětí

Výkon opatrovnictví

Výklad pro kurs MVV1968K na Právnické fakultě Masarykovy univerzity

JUDr. Ing. Zdeněk Kapitán, Ph.D.

www.umpod.cz

Opakování – postavení ÚMPOD

- orgán sociálně-právní ochrany dětí ve vztahu k cizině (§ 35 ZSPOD)
- (kolizní) opatrovník
- ústřední orgán podle mezinárodních smluv (únosy, osvojení, výživné)
- ústřední orgán dle unijních nařízení (výživné, rodičovská odpovědnost)
- zmocněnec účastníka

ÚMPOD jako OSPOD

- obecně stejná oprávnění jako ostatní OSPOD dle ZSPOD (mlčenlivost, zjišťování informací...)
- komu poskytuje ochranu – subjektivní kritéria působnosti dle § 2 ZSPOD (mezinárodní vs. přeshraniční)

ÚMPOD jako zmocněnec

- obecná úprava v § 26 odst. 2 o. s. ř. – zůstala téměř totožná úprava i v souvislosti se vstupem z. ř. s. v účinnost – úřad může zastupovat účastníka v řízení:
  - určení nebo změnu vyživovací povinnosti
  - řízení o výkon rozhodnutí ukládající povinnost k placení výživného, jde-li o věci ve vztahu k cizině (totéž je zopakováno v z. ř. s.)
  - vypadla formulace ve „věcech péče o nezletilé“ – posun do z. ř. s. – v úpravě řízení ve věcech péče soudu o nezletilé (zde demonstrativní výčet v § 466 z. ř. s.)
- § 470 z. ř. s.– zmocnění i zletilého dítěte, rodiče, manželky aj.
- bezplatná právní pomoc ve věcech výživného ve vztahu k dětem do 21 let dle ENV

ÚMPOD jako opatrovník

- § 35 odst. 2 písm b) ZSPOD (*vykonává funkci opatrovníka*)
- kdy ustanovovat UMPOD a kdy OSPOD?
- cizí x přeshraniční prvek
- očekávání soudů – procesní pomoc v řízení, zajištění důkazů postupem podle nařízení Brusel IIa či na základě bezesmluvní reciprocity či s využitím služeb Mezinárodní sociální služby naráží na **rozsah působnosti nařízení o dokazování a haagské úmluvy o provádění důkazů**
- limity faktu, že jsme „advokát dítěte“
- sporá judikatura krajských soudů – kritérium toho, že se dítě nachází v cizině

Úprava opatrovnictví

- § 469 z. ř. s. – kolizní opatrovnictví; kopíruje § 892 odst. 3 o. z.; oproti staré úpravě je výslovně řešena kolize zájmů při podávání návrhu: opatrovníkem nezletilého by neměl být ten orgán sociálně-právní ochrany dětí, který podal podnět nebo návrh na zahájení řízení (ESLP ve věcech Havekovi proti České republice)
- § 512 z. ř. s. – jde-li o věci ve vztahu k cizině, může být v řízení o výkon rozhodnutí ukládajícího povinnost k placení výživného, zmocněncem účastníka Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí

ÚMPOD jako ústřední orgán

- relativně přesně stanovené úkoly a pravomoci
- mohou rozšiřovat oprávnění podle vnitrostátního práva (čl. 61 nařízení o výživném – zjišťování informací od orgánů veřejné moci a dalších právnických osob)
- **pokud jsou pravomoci překročeny – neochota zahraničních orgánů spolupracovat**
- nelze nahrazovat jiné nástroje (viz výše doručování, důkazy)

Úřad pro mezinárodněprávní
ochranu dětí

Děkuji za pozornost.
